GAZETA Wielkiego Xięstwa POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 174. — W Czwartek dnia 28. Lipca 1836.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z nad granicy polskiéj, z d. 7. Lipca.

Po powrócie Xięcia Namiestnika Królestwa z ostatniéj podróży jego do Petersburga, spostrzegamy nową ożywioną czynność we wszystkich odnogach wewnętrznéj administracyi Polski. Rząd postanowił znaczne ponosić ofiary, aby dobry byt kraju, nadwerężony przez rewolucyą, znowu podzwignąć. W tym celu popiera nadewszystko sprowadzanie i przywędrowanie dobrych osadników, mianowicie ze stanu przemysłowego, nadając im nietylko tymczasową wolność od opłacania podatków, lecz téż wspierając ich przy zakładaniu nowych rękodzielni bezpłatném dostarczaniem materyałów do budowania. Środki takowe już zaczynają dobre przynosić owoce, kiedy niektóre od lat 5 prawie zupełnie spustoszone okolice stopniowo pracowitémi Niemcami, mianowicie z Niemiec południowych, zaludniać się zaczynają, którzy tam fabryki wełny i lnu zakładają. — Wszakże duch niespokojności i zagorzalstwo, które tyle klęsk na kraj polski sprowadziły, dobroczynnych rządu zamiarów częściowo cenić nie umieją. W Lublinie przyaresztowano ostatniemi czasy kilku obywateli, utrzymujących zabronioną korrespondencyą z zagranicą. — Słychać, że Xiążę Namiestnik w Sierpniu znowu z Warszawy wyjedzie i do Kijowa się uda, dokąd téż N. Cesarz i Król przybędzie, któremu Xiążę w podróży przez południową Rossyą towarzyszyć ma.

PRAWO
o szlachectwie w Królestwie Polskiem.

(Dalszy ciąg.)

Oddział II. O nabywaniu szlachectwa osobistego. Art. 9. Szlachectwo osobiste nabywa się: 1) przez otrzymanie officerskiego stopnia przy uwolnieniu ze służby wojskowéj; 2) przez służbę nie szlachcica w urzędowaniu cywilnem, poczynając od Xtéj klassy podług ogólnéj klassyfikacyi urzędników cywilnych królestwa Polskiego; 3) w skutek otrzymania orderu Rossyjskiego, przez osobę nie zostającą w służbie, ani też będącą szlacheckiego stanu; 4) przez szczególną łaskę Monarchy. Art. 10. Szlachta osobista Rossyjska używa także i w Królestwie Polskiem praw onéj służących.

Oddział III. O przechodzeniu i udzielaniu się szlachectwa. Art. 11. Szlachectwo dziedziczne przechodzi i udziela się: 1) przez urodzenie; 2) przez małżeństwo. Szlachectwo

osobiste udziela się tylko przez małżeństwo. *A*. Przez urodzenie: Art. 12. Przez urodzenie, szlachectwo dziedziczne przechodzi na wszystkie dzieci prawe i potomstwo ich obojéj płci: 1) Od osob, które przed ogłoszeniem niniéjszego prawa były stanu szlacheckiego; 2) od osob, które nabyły szlachectwa po ogłoszeniu niniéjszego prawa. Art. 13. Szlachectwo dziedziczne nabyte przez służbę wojskową i cywilną, jakoteż w skutek otrzymania orderu Rossyjskiego Cesarsko-Królewskiego, przechodzi od tego, który je pierwszy nabył, na wszystkie jego dzieci i ich potomstwo, nie wyłączając dzieci poprzednio urodzonych. Szlachectwo nadane przez szczególną łaskę Monarchy przechodzi tylko na potomstwo urodzone po dniu nadania onego uszlachconemu, jeżeli przy nadaniu nie zostało rozciągnięte do dzieci przed uszlachetnieniem urodzonych. *B*. Przez małżeństwo. Art. 14. Każdy szlachcic udziela swej żonie szlachectwo bez względu na jéj pochodzenie lub poprzednie małżeństwo. Art. 15. Córka szlachcica dziedzicznego, wstępująca w związek małżeński z nieszlachcicem, zachowuje stan swój, lecz go nie udziela ani mężowi ani dzieciom. Toż samo rozumie się o wdowie szlachcica wstępującéj w związek małżeński z nieszlachcicem, jakiegokolwiekby ona była pochodzenia.

Oddział IV. O dowodach szlacheckiego stanu. 1. O dowodach szlachectwa nabytego po ogłoszeniu niniéjszego prawa. Art. 16. Dowodami nabytego szlachectwa po ogłoszeniu niniéjszego prawa są: 1) Wydane na szlachectwo akta i dyplomata. 2) Patenty na stopnie officerskie i stany służby wojskowéj w formie przepisanéj sporządzone. 3) Nominacye na urzędy cywilne i stany służby cywilnéj należycie poświadczone. 4) Reskrypta Najwyższe, tudzież patenta Kapituły Rossyjskich Cesarsko-Królewskich orderów na otrzymane ordery, a w braku tych dowodów, poświadczenia Kapituły. 5) Postanowienia Najwyższe nadające szlachectwo bądź dziedziczne, bądź osobiste. 2. O dowodach szlachectwa nabytego przed ogłoszeniem niniéjszego prawa. Art. 17. Dowodami szlachectwa nabytego przed ogłoszeniem niniéjszego prawa są: 1) Dyplomata panujących lub konstytucye sejmów szlachectwo albo herb nadające: *a*) że osoba, która dowodzi szlachectwa, albo jéj przodkowie posiadali tytuł Xięcia, Hrabiego lub Barona; *b*) że osoba, która dowodzi szlachectwa, jéj ojciec, dziad lub pradziad, byli przed rokiem 1795. Dygnitarzami koronnymi, Członkami Senatu, albo Izby Poselskiéj; że sprawowali poselstwo przy zagranicznych dworach; *c*) że osoba, która dowodzi szlachectwa, jéj ojciec, dziad lub pradziad, byli ozdobieni orderem Orła Białego lub Sgo Stanisława 1. klassy od dnia 2. (14). Września 1829 r.; *d*) że sam dowodzący, jego ojciec, dziad lub pradziad przed r. 1775. posiadali całe wsie z zupełnem prawem własności; *e*) że osoby, dowodzące szlachectwa otrzymały stopień officera polskiego, poczynając od kapitana, i że w r. 1815. lub poźniéj weszły w skład b. wojsk Królestwa Polskiego, a następnie nie miały udziału w ostatnim rokoszu. Art. 18. Dyplomata panujących i konstytucye séjmów mogą być przedstawiane: *a*) W oryginale lub kopiach wyjętych z aktow znajdujących się w dawnych Metrykach Koronnéj i Litewskiéj. Kopie powyższe powinny być stwierdzone i poświadczone; co do aktów wyjętych z dawnéj Metryki Koronnéj, w Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości, a co do aktów z dawnéj Metryki Litewskiéj w 1szym Wydziale 3go Departamentu Rządzącego Senatu. W tym ostatnim przypadku świadectwo okazanem będzie w Sekretaryacie Stanu Królestwa Polskiego. *b*) W kopiach lub wypisach z aktów umieszczonych w zbiorze praw zwanym „Volumina Legum,“ tudzież w Dzienniku Praw Xięztwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego. Art. 19. Tytuły honorowe Xiążęcia, Hrabiego lub Barona, będą przyjęte za dowód szlachectwa wtedy, jeżeli prawo do posiadania onych rozpoznane zostało w swoim czasie przez były Senat Królestwa Polskiego, a następnie osoby, którym też prawa służą, zamieszczone były w roku 1824. na liście Najwyżéj zatwierdzonéj; lub jeżeli tytuły powyższe nadane są postanowieniami Cesarzy Rossyjskich, Królów Polskich.

(*Dokończenie nastąpi*).

Francya.

Z Paryża, dnia 17. Lipca.

Kilka gazet tutejszych twierdzi, że na mocy wyraźnego dekretu Ministra oświecenia publicznego, którego wszelako tylko drogą poufałą władzom respekt. udzielono, „historya rewolucyi francuzkiéj przez P. Thiers“ jako dzieło dla młodzieży szkodliwe w szkołach publicznych zakazaném zostało.

P. Sauzet udał się przed kilku dniami do Arcybiskupa paryskiego, Pana de Quélen, celem użalenia się na znajomy, przezeń wydany okólnik do duchowieństwa. Arcybiskup podobnémi odpowiedział mu użaleniami. Oświadczył, że od lat 4ch duchowieństwu w niczém słowa nie dotrzymano. Kościół St. Germain l'Auxerrois nie byłby jeszcze

przywrócony, a zburzony podczas rewolucyi lipcowéj pałac arcybiskupi jeszcze nie odbudowany, chociaż ręczono za to już w r. 1834. Nareszcie uważał Arcybiskup, że w pałacu samym ducha prawdziwéj pobożności nie widać, wiele krasomówczéj filozofii a wiary mało. Pan de Quélen oświadczył oraz, że się osobiście uda do Króla i zażalenia swoje mu przedstawi. Stało się to téż istotnie dnia następnego, i słychać, że Król Prałatowi odpowiedział, iż rząd żądaniom jego zadosyć uczyni, skoro to tylko będzie w mocy jego. — Onegdaj zostały tu w obecności licznie zgromadzonego ludu krewna Arcybiskupa Pana de Quélen i młoda nawrócona protestantka wyświęcone na zakonnice i wstąpiły do klasztoru.

Anglia.

Z Londynu, dnia 16. Lipca.

Korrespondent gazety Times donosi z Dublina z dnia 13.: „Znaczną liczbę policyantów, podinspektorów i nadkonstabelerów wraz z znamienitym wojska oddziałem, wyprawiono do prowincyi północnych, w celu zapobieżenia wszelkim rozruchom przy sposobności zamierzonéj w dniu wczorajszym processyi Oranżystów. Poczyniono rozciągłe środki ostróżności i poustawiono we wszystkich miasteczkach i wsiach prowincyi Ulster jazdę, piechotę i oddziały policyi. Cieszy mię to, że doroczna uroczystość bitwy nad Boyne zupełnie spokojnie się skończyła. W Belfast i po wsiach sąsiednich nie było żadnych obchodów a nadchodzące z pobliskich dystryktów wiadomości brzmią także pomyślnie. Jedyna nowina o przeciwnych wypadkach znajduje się w dzisiejszym numerze gazety radykalnéj „Newry Examiner“, gdzie czytamy: „„Processya Oranżystów. Donoszą nam właśnie, że czterech na processyi będących Oranżystów przyaresztowano i wczoraj wieczorem pod eskortą policyantów i wojska tutaj sprowadzono i w Ballybot Bidewill osadzono.““ — Dzisiaj zajmowała się policya śledztwem dotyczącém się powtórnego kuszenia o splugawienie posągu Króla Wilhelma. Nocy zeszłéj albowiem rzucono kamień i flaszkę z czarnym inkaustem na posąg, ale obydwa przedmioty chybiły i spadły na podstawę. W nocy równie jak we dnie stoją policyanci przy tym posągu na straży. Ci co nocy zeszłéj straż odbywali, twierdzą, że kamień ów i flaszkę z dachu domu pewnego rzucono. Słychać, że policya już ma skazówki posłużyć mogące do wyśledzenia sprawcy.“

Niemcy.

Merkury Szwabski pisze z Bawaryi z d. 13. Lipca: „Już przed kilku laty, gdy N. obecnie panujący Król czyniąc zadosyć przyjętym przez Króla Maxymiliana w konkordacie warunkom klasztory przywracać zaczynał, uczynili Jezuici celem wskrzeszenia swego w Bawaryi, korzystne propozycye, które jednak wówczas odrzucono. Teraz zaś po oddaniu zakładów naukowych pod dozór Benedyktynów, wznowili Jezuici ofiarowania swoje, oświadczając, że dozor wszystkich naukowych zakładów bez wynagrodzenia przyjąć gotowi, co zważywszy na wielkie bogactwa, będące jeszcze w ręku towarzystwa Jezusowego, za zbytnią chełpliwość poczytać nie można. Zdaje się, że najwyższy wyrok w sprawie téj jeszcze nie nastąpił. Zdanie pewnéj dostojnéj osoby o tym zakonie miało się wprawdzie ostatniemi czasy na korzyść onego odmienić, do czego ta okoliczność, że wiele rodzin bawarskich z wyższéj szlachty synów swoich do naukowych zakładów Jezuitów w Freiburgu oddaje i rekomendacye onychże przez znamienitych urzędników zawdzięczających im swoje wykształcenie, wielce się przyczynia. Prócz tego usiłowali pobożni i uczeni mężowie duchownego i świeckiego stanu a mianowicie pewien z badań swoich historycznych słynący professor, w gazetach i broszurach sprostować upowszechnioną dotychczas o Jezuitach opinią, oczyścić ich z zarzutów, które były przyczyną zniesienia ich w Bawaryi i powtórne zaprowadzenie ich wystawiać jako jedyny warunek religijnego i politycznego uszczęśliwienia czasów naszych. Wszakże skłoni się zapewne rząd do spełnienia tych życzeń o tyle tylko, że może w Monachium kollegium Jezuitów przywróci i im gmachy przez uniwersytet zamieszkałe i wspaniały kościół, dawniejsze ich własności, zwróci, kiedy uniwersytet i bez tego w roku przyszłym się wyprowadza. Co się tyczy zdania ludu naszego pod względem przywrócenia Jezuitów i klasztorów w ogólności, wyznać trzeba, że jest za niémi; ludzie tu przekonani, że wskrzeszenie przynajmniéj kilku zakonów jest aktem pojednania i sprawiedliwości za nieprawne zagrabienie wszystkich dóbr kościelnych i skasowanie klasztorów. Są téż i tacy, co w tych klasztornych zakładach zbawienne upatrują środki przeciw złemu wieku naszego, mianowicie przeciw wzmagającéj się obojętności na wszystko to, co się ściąga do religii i wiary rzymsko-katolickiéj. Nareszcie uważamy, że ofiara Jezuitów podjęcia się dozoru nad szkołami bezpłatnie, nawet i pod względem finansów dla obarczonego budżetu spraw duchownych i oświecenia korzystną być się zdaje.“

Austrya.

Z Wiednia, dnia 11. Lipca.

N. Cesarz Jmć uwolnił Wielkiego Kanclerza, Hrabiego Mittrowskiego, od osobistego znajdowania się na koronacyi w Czechach, a to z powodu częstego cierpienia podagry; zastępcą zaś jego mianował na tę uroczystość Prezesa Izby nadwornéj, mennicy i kopalni, Xięcia Augusta Lobkowitz.

Hr. Senftt Pilsach, Poseł nasz przy dworze toskańskim, został mianowany Posłem w Hadze, a dotychczasowy węgierski Kanclerz nadworny Reviczky, Posłem przy dworze toskańskim.

Kompozytor walców Strauss, zaledwo nie umarł na cholerę; lecz już wyzdrowiał. Choroba ta zmniejsza się w tutejszéj stolicy, a zwłaszcza na przedmieściach, gdzie była najgwałtowniejszą. Mocno jednak grassuje na innych przedmieściach, jakoto Leopoldstadt.

W Laybach, stołecznem mieście Illiryi, zjawiła się cholera d. 25. Czerwca. Rzeczone miasto liczy 20,000 mieszkańców, z których w 4ch dniach blisko 400 umarło. Dnia 29. Czerwca dało się tam uczuć trzęsienie ziemi, i odtąd cholera nieco ustaje.

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — Dnia 28. Czerwca powiła żona oberzysty w Krzepszynie pod Kcynią okropny potwór, który jeszcze w 2 tygodnie przed rozwiązaniem kobiety żyć miał. Potwór ten miał po 6 palcy u każdéj ręki i po 6 palcy u każdéj nogi; jedno zaś tylko oko na czole a zamiast nosa coś do trąby podobnego z grubym końcem. Zresztą stworzenie to miało postać zupełnie ludzką.

Wyjątek z wykazu istniejących fabryk w Królestwie Polskiem. — Województwo Płockie posiada zakłady fabryczne i rękodzielnicze następujące: Miasto Pułtusk ma fabrykę sukna, tkanin bawełnianych i lnianych; Ostrołęka ma fabrykę sukna i tkanin bawełnianych, Mława ma fabrykę sukna, Sierpc także, Bieżuń także, Krasnosiele także; Wieś Kuchary ma fabrykę sukna cienkiego, nateraz nieczynną, z powodu, że w znacznéj części zgorzała. — Województwo Kaliskie w ogólności celuje fabrykami sukna cienkiego, rozmaitych tkanin lnianych i bawełnianych, gładkich i wzorowych, tudzież szkła kryształowego i żelaza. W szczególe: Miasto Kalisz ma fabryki: sukna cienkiego, grempli, wyprawy skór na safian, zamsz, podeszwy, jucht i t. p., szpilek, wielki zakład do wyrabiania tasiemek i rozmaitych tkanin lnianych i bawełnianych, narzędzi ostrych i pojazdów; miasto Błaszki ma fabrykę sukna, Chocz także, Dobra także, Koźminek także, Opatówek, fabryka wielka sukna w najlepszych gatunkach, fabryka porteru, kopalnia wapna, gliny ogniotrwałéj i wszelkich materyałów na porcelanę; miasto Turek, fabryka tkanin lnianych i bawełnianych i apretury; Konin, fabryka sukna; Koło, fabryka sukna i przezroczystych tkanin bawełnianych; Kazimierz, fabryka sukna; Pyzdry, także; Władysławów, także; Sieradz, także; (spłonęła); Pabijanice, fabryka tkanin lnianych i bawełnianych, bielizny ciągnionéj, cienkiego przędzenia lnu i bawełny; drukarnia perkalów z kompletną apreturą; miasto Łask, fabryka sukna; Bełchatów, także; Koniecpol, fabryka tkanin bawełnianych, gisernia mosiądzu, kucia i walcowania miedzi, fabryka żelaza na sposob Pudlingu; miasto Zduńska Wóla, fabryka sukna i rozmaitych tkanin lnianych i bawełnianych i przetaczków; Częstochowa, fabryka rozmaitych tkanin lnianych, bawełnianych, gładkich, wzorowych i fabryka igieł; Działoszyn, fabryka tkanin bawełnianych, tabaki i tytoniu; Krzepice, fabryka tkanin bawełnianych; Mstów, fabryka sukna; Przyrów, fabryka tkanin bawełnianych drukowanych i fabryka sukna; Praszka, fabryka tkanin bawełnianych drukowanych i fabryka tasiemek; Wieluń, fabryka sukna cienkiego; Wieruszów, fabryka tkanin bawełnianych; Złoczew, fabryka tkanin bawełnianych i pojazdów. Wieś Czarnożyły, fabryka sukna i tkanin bawełnianych; Iwanowice, także; Stara huta, także; Kamienica Polska, fabryka tkanin bawełnianych; Poczesna, także; Rędziny, także; Tłokinia, także; Piętno, także; Kobiele małe, fabryka szkła kryształ; Kobiele Wielkie, także; Parzniewice, także, i żelaza; Punki, fabryka wielka lania i kucia żelaza; Brzyzno, kopalnia kamienia ciosowego; Czajków, fabryka żelaza; Ostrów, także; Kuszewice, także.